

Dealurile de Vest

Pozitie si limite-Dealurile de Vest

Ca geneza, Dealurile de Vest sunt foste campii de acumulare litorala in timpul Pliocenului, continuate pe uscat cu acumulari continentale de tip piemontan.

Dealurile de Vest patrund in interiorul Carpatilor Occidentali, urmind culoarul Timisului, al Begai, Muresului si depresiunile-golf (Zarand, Beius, Vad-Borod).

Spre sud tin pina la marginea Muntilor Locvei (la varsarea Nerei in Dunare), iar spre nord depasesc Campia Somesului pina sub poala Muntilor Oas.

Limita spre vest o constituie Campia de Vest, trecerea facindu-se pe alocuri foarte incet, aproape imperceptibil.

Continuitatea Dealurilor de Vest este intrerupta in dreptul Muntilor Zarandului (aici Campia Aradului vine in contact direct cu muntii) si este fragmentata de vaile largi ale unor rauri (Timis, Somes).

Dealurile de Vest, denumite uneori si dealurile Banato- Crisene, reprezinta o bordura deluroasa intre Carpatii Occidentali si Campia de Vest, sub forma unui plan de racord cu o inclinare relativ redusa.

In partea de nord, intre Barcau si Somes, acolo unde Muntii Apuseni au suferit o ridicare mai redusa, exista o asociere de culmi semiingropate in sedimente ("muntii ascunsi") si zone depresionare largite: este vorba de "jugul intercarpatic"; acesta cuprinde un aliniament de culmi mai inalte (Meses, Prisnel, Dealu Mare, Preluca), prin care se face legatura intre Muntii Apuseni si Carpatii Orientali; spre vest culmile sunt "aproape"ingropate"

Odata cu ridicarea Carpatilor Occidentali si sedimentarea Marii Pannonice, sedimentele s-au format in campii "inalte", iar apoi "dealuri".

Relief si subdiviziuni-Dealurile de Vest

In unele locuri, de sub cuvertura de roci friabile (ideosebi nisip, argile, marne, acumulari piemontane) apar roci mai dure cu aspectul unor "maguri"; acestea pot fi din sisturi cristaline (Culmea Codrului, Magura Simleului) sau roci vulcanice (Lucaret, magurile din piemontul Codrului).

Structura Dealurilor de Vest este monoclinala, inclinand usor de la est la vest. Ca forme genetice de relief, Dealurile de Vest cuprind suprafete piemontane, glacisuri, maguri, vaile terasate ale riurilor principale.

Altitudinea medie a Dealurilor Vestice este de aproximativ 300 m, la contactul cu campia coborind la 100-120 m, iar la contactul cu muntele urcind la 400 m si uneori putin mai mult (450-500 m).

In partea de nord, intre Barcau si Somes, acolo unde Muntii Apuseni au suferit o ridicare mai redusa, exista o asociere de culmi semiingropate in sedimente ("muntii ascunsi") si zone depresionare largite: este vorba de "jugul intercarpatic"; acesta cuprinde un aliniament de culmi mai inalte (Meses, Prisnel, Dealu Mare, Preluca), prin care se face legatura intre Muntii Apuseni si Carpatii Orientali; spre vest culmile sunt aproape "ingropate" in sedimente (Magura Simleului, Culmea Codrului), desi sunt formate din roci dure.

Intre aceste doua aliniamente, regiunea deluroasa cuprinde Depresiunea Simleului si Dealurile Salajului, iar spre Muntii Gutii zona deluroasa din apropiere de Baia Mare. Acest spatiu (Simleu-Salaj) apartine genetic Dealurilor de Vest (nu Depresiunii Transilvaniei) si trebuie considerate ca subdiviziune a acestora.

Intre Somes si Crisul Negru se afla Dealurile Crasnei si Dealurile Oradiei.

Muntii Padurea Craiului se continua cu Dealurile Ghepisului si o serie de dealuri din Depresiunea Beiusului.

Muntii Codru Moma se continua cu piemontul Codrului cu iviri de maguri vulcanice.

In partea de nord a Muntilor Zarandului exista, de asemenea, o serie de dealuri ce coboara spre axa Depresiunii Zarandului, iar spre vest dealurile sunt inlocuite de un contact brusc (un glacis de eroziune), unde

este amplasata podgoria Aradului (intre Pincota si Paulis).

Intre Mures si Bega se afla Dealurile Lipovei, scunde, care sunt (ca pozitie) un "piemont" al Muntilor Zarandului (intrerupt de Mures).

Spre Campia de Vest dealurile se continua cu o campie inalta cu aspect colinar (Campia Vingai).

In culoarul Begai exista, spre Muntii Poiana Rusca, o serie de dealuri (denumite frecvent Dealurile Fagetului).

Muntii Banatului sunt marginiti de dealurile joase ale Tirolului, apoi de Dealurile Oravitei, continuate pe Caras si Nera de Depresiunea Oravita.

Clima-Dealurile de Vest

Clima Dealurilor de Vest este blinda, asemanatoare campiei, cu influente oceanice (cea mai mare parte) si submediteraneene (in sud).

Temperatura medie anuala este diferentiata de la sud (10o - 11oC) la nord (8o - 9oC) si intr-o mica masura cu altitudinea. Datorita vinturilor de vest si expozitiei, precipitatiile sunt destul de ridicate (600-700 mm/an). Pe ansamblu au un climat de dealuri joase.

Hidrografia-Dealurile de Vest

Hidrografia cuprinde riuri alogene mari (Timis, Mures, Crisurile, Somes), care aduna afluenti mai mici din zona deluroasa, ape subterane (indeosebi sub forma izvoarelor geotermale la Felix si Tinca, si izvoare minerale la Lipova) si lacuri (Lacul Petea de langa Felix si mici acumulari de interes hidroenergetic sau piscicol).

Vegetatia-Dealurile de Vest

Vegetatia predominanta o reprezinta padurile de stejar (care pe alocuri coboara in campie sau urca pe muntii josi si depresiunile-golf), puternic transformata.

In prezent este un domeniu heterogen, de vegetatie naturala, pasuni secundare, suprafete pomicole, viticole si terenuri arabile.

Fauna-Dealurile de Vest

Fauna, caracteristica padurilor de stejar, este corelata cu zonele mai inalte (lup, mistret).

Solurile-Dealurile de Vest

Solurile sunt predominant molisoluri spre campie si argiluvisoluri (pe un substrat argilos) la altitudini mai mari si in depresiunile-golf.

In Dealurile de Vest (spre contactul cu campia) se afla situata rezervatia de flora si fauna (cu *Nimphaea Lotus Thermalis*).

Populatia si asezarile-Dealurile de Vest

Populatia Dealurilor de Vest se caracterizeaza prin densitati relativ reduse (50-75 loc./km²) influentate de migratia spre centrele urbane mari si sporul natural modest (chiar negativ in partea de sud).

Populatia romaneasca predomina net. Apar si spatii cu o semnificativa populatie maghiara (in zona Oradea-Marghita si la Zalau) sau germana (svabi in zona Lipova si Buzias).

Asezarile umane sunt asezate, uneori compacte sau liniare (alungite pe vai).

Asezarile urbane sunt situate in interiorul Dealurilor de Vest (Zalau, Cehu Silvaniei, Simleu Silvaniei, Lipova) sau la contactul acestora cu campia (Marghita, Tasnad, Oradea, Pincota, Buzias).

O pozitie deosebita au orasele situate in depresiunile-golf (Alesd, Beius, Ineu, Sebis), legate economic si situate in zona deluroasa.

Functii urbane si economice mai semnificative cu influenta in teritoriul Dealurilor de Vest au orasele Zalau, Simleul Silvaniei, Oradea (acesta apartine insa campiei) si Lipova.

Resurse-Dealurile de Vest

In cuprinsul Dealurilor de Vest exista resurse energetice importante: carbuni inferiori (in bazinul Barcaului si Dealurile Buziasului), petrol (la Suplacu de Barcau) si surse geotermale.

In bazinul Barcaului lignitul se extrage in zona Sinersig-Visag, care in perspectiva urmeaza sa fie utilizat intr-o termocentrala construita la Lugoj.

Petrolul din zona Suplacu de Barcau este preluat pe loc intr-o rafinarie de mici dimensiuni.

Apele geotermale sunt folosite terapeutic (Felix, 1 Mai, Marghita) sau pentru termoficare (cartierul Rogerius din Oradea).

Activitati industriale-Dealurile de Vest

Industria de prelucrare sunt reprezentate de mai multe ramuri si centre: constructii de masini (Zalau - produse electrotehnice, armaturi metalice, Oradea, Lipova - subansamble), chimie (Oradea), prelucrarea lemnului (Oradea, Pincota, Simleu Silvaniei), extractia rocilor de constructie (bazalt la Lucaret), materiale de constructie (Poiana Codrului, Padurea Neagra), produse textile (Zalau, Oradea, Marghita), produse ale industriei alimentare (Pincota, Oradea, Simleul Silvaniei).

Agricultura-Dealurile de Vest

Fondul funciar al Dealurilor de Vest este deosebit de favorabil culturii plantelor (cereale, plante tehnice, pomicultura, viticultura), iar suprafetele de pasuni (la care se adauga plantele furajere) pentru cresterea animalelor.

Sub raport al culturilor de cereale si plante tehnice, Dealurile de Vest sunt o prelungire (agrogeografic) a campiei. Produsele sunt utilizate pentru alimentatie si prelucrare industriala (Oradea, Zalau).

Pomicultura cuprinde areale reprezentative in Dealurile Buziasului, Tirolului, Lipovei, piemontul Codrului, Salaj; Viticultura se practica in trei podgorii: podgoria Aradului (inclusiv imprejurimile Lipovei), zona viticola din Dealurile Buziasului si viile dintre Oradea si Satu Mare (Oradea, Diosig, Marghita, Tasnad).

Prelucrarea strugurilor se face in combinate de vinificatie (la Oradea, Baratca si Pincota), precum si in centre mai mici (Simleul Silvaniei pentru sampanizare, Lipova, Buzias).

Cresterea animalelor are un caracter variat; se cresc bovine, porcine, ovine, pasari, iar produsele animaliere se industrializeaza in intrepinderi de profil (produse de carne la Oradea, lactate la Simleul Silvaniei).

Cai de comunicatie si transporturi-Dealurile de Vest

Caile de comunicatie au un caracter de tranzit si de penetratie. Caile rutiere si feroviare au un caracter de tranzit intre Carpatii Occidentali si Campia de Vest. Magistralele feroviare (1, 2, 3, 4) intersecteaza Dealurile de Vest in lungul unor vai (Timis, Mures, Crisul Repede, Someș).

Soselele de insemnatate internationala urmeaza aceleasi trasee. Exista, de asemenea, cai ferate si sosele de penetratie.

Calea ferata Oravita-Bazias, in extremitatea sudica, este cea mai veche din tara. Prezenta unor noduri de cai de comunicatie in campie (Arad, Oradea, Timisoara, Satu Mare) influenteaza concentrarea traficului de transporturi.

Turismul-Dealurile de Vest

Turismul beneficiaza de o baza balneoclimaterica importanta (Felix, 1 Mai, Tinca, Lipova, Buzias) si obiective specifice concentrate in orase si diferite areale de interes (zona Culmei Codrului, Salaj, Simleu, Zarand, Oravita).

Campia de Vest **Pozitie si limite-Campia de vest**

La vest de Carpatii Occidentali si Dealurile de Vest se intinde o zona de campie - a doua ca intindere dupa Campia Romana - denumita, dupa pozitia din cadrul tarii, Campia de Vest.

Este denumita si Campia Banato-Crisana.

In nord se intinde pina la marginea submontana a Carpatilor Orientali (Oas, Gutii), in sud pina la varsarea Nerei in Dunare, iar in vest pina la granita tarii.

In partea de est se margineste cu Dealurile de Vest (patrunzind cu acestea in depresiunile-golf) si pe mici portiuni direct cu Carpatii Occidentali (in dreptul Muntilor Zarandului si Muntilor Locvei).

Relief si subdiviziuni-Campia de Vest

Campia de Vest s-a format prin sedimentarea Marii Pannonice cu sedimente aduse de riuri in timpul Neogenului pina in timpurile recente.

Ea a devenit uscat succesiv in Pleistocen (campaile inalte) si Holocen (campaile joase, luncile). Este alcatuita, la suprafata, din nisipuri, pietrisuri, loess (in campaiile inalte) si aluviuni recente (in campaiile joase).

Altitudinea medie este de aproximativ 100 m, altitudinea maxima fiind de 174 m (in Campia Vingai), iar cea minima de 80 m pe cursul inferior al Timisului. Are o latime variabila (intre 20 si 80 km), in functie de patrunderea ei in zona dealurilor.

Suprafata campiei are o inclinare foarte redusa, din care riurile au cursuri foarte meandrate, divagante, cu frecvente iesiri din albie in trecut. Portiunile de campii in coborire lenta se numesc campii de "subsidenta", iar datorita caracterului ratacitor, divagant al retelei hidrografice si poarta numele campii de "divagare".

Acestea sunt: Campia Somesului, Campia Crisurilor si Campia Timisului, precum si Valea Ierului. Exista, de asemenea, campii tebulare (de exemplu Campia Aradului si Campia Careilor) si campii piemontane (Campia Vingului, Campia Cermeiului, Campia Miersigului).

Cele trei tipuri de campii (campii piemontane, tabulare si de subsidenta) sunt trei trepte si tot odata trei tipuri genetice de campii ale Campiei de Vest, asemanatoare zonei Arges-Siret din Campia Romana. De obicei campaiile se impart in campii inalte si campii joase.

a) Campaiile inalte sunt formate din acumulari de loess, pietris si nisip, fiind neinundabile.

Campia Careilor (143 m) reprezinta o mare acumulare de nisip, cu un relief de dune, in prezent cu plantatii viticole; se continua dincolo de granita; Campia Aradului, de asemenea inalta (112 m), are un relief aparent neted, dezvoltat pe acumulari de nisip si pietris peste care s-a suprapus loess; la contactul cu Muntii Zarandului (unde Dealurile de Vest lipsesc) se dezvolta podgoria Aradului; Campia Vingai are un aspect colinar, fiind o prelungire evidenta a Dealurilor Lipovei (de unde caracterul usor inclinat, piemontan).

Alte campii inalte sunt: Campia Miersigului (in prelungirea Dealurilor Ghepisului), Campia Cermeiului (o continuare a piemontului Codrului), Campia Gataiei si Campia Lugojului, care patrunde pe Timis intre Muntii Banatului si Poiana Rusca.

b) Campaiile joase au fost, pina in secolul trecut, zone mlastinoase, cu ape ratacitoare, divagante datorita fenomenului de subsidenta (coborire) pe care il suporta suprafata terenului; riurile isi schimba succesiv directiile, indeosebi in nordul campiei (Crasna, Ier), formand chiar sectoare mai joase, de legatura, intre bazinele hidrografice (de exemplu, Campia Ierului).

Erau supuse la inmlastiniri si saraturari, datorita pozitiei si oscilatiei pinzei freatice. Au fost indiguite, desecate, transformate in terenuri agricole sau, pe alocuri, in incinte piscicole (de exemplu Lacul Cefa).

In nord se afla Campia Somesului, in centru Campia Crisurilor (pe Crisul Negru si Crisul Alb), iar in sud Campia Timisului (pe Timis si Bega).

Clima-Campia de vest

Campia de Vest are un climat de campie, moderat, cu influente oceanice (pe cea mai mare intindere) si influente submediteraneene (la sud de Bega). Temperatura medie anuala scade de la sud (11oC) la nord (mai putin de 10oC).

Temperatura medie a lunii celei mai calde este de 22oC (in sud), 21oC (in nord), iar a celei mai reci intre -1oC si -2oC; rezulta de aici o diferenta (amplitudine) de 22oC - 23oC, mai redusa decit in Campia Romana, ceea ce arata o nuanta mai oceanica, sub raport termic, a climatului. Precipitatiile sunt de 600-700 mm, mai ridicate decit

in alte zone similare din tara, datorita pozitiei si maselor de aer venite din vest.

Predomina vinturile de vest, iar in sud bate Austrul, o componenta mediteraneana.

Exista, pe fondul climatului de campie o nuanta oceanica (in nord si centru) si una submediteraneana (in sud).

Reteaua hidrografica-Campia de vest

Reteaua hidrografica cuprinde riuri, lacuri si ape subterane.

Principalele riuri sunt: Somes, Crasna, Barcau, Crisul Repede, Crisul Negru, Crisul Alb, Mures, Bega, Timis. Somesul este al patrulea riu dupa debit (120 m³/sec.); la inundatiile din 1970 si 1975 a ajuns la debite foarte mari (jumătate din debitul Dunarii la Bazias). Crisurile au debite relativ egale intre ele; Muresul are un debit (179 m³/sec.) sensibil egal cu al Oltului; Bega este canalizat si permite circulatia unor nave mici; Timisul primeste in campie ca afluenti pe Poganis si Birzava. Lacurile sunt relativ putine.

Exista lacuri cu apa dulce sau sarata (in Campia Careilor si Campia Timisului) si lacuri antropice folosite ca amenajari piscicole, in Campia Cisurilor (Cefa).

Apele subterane sunt freatice (foarte continue si bogate) si de adincime; apele de adincime, pe aproape intreaga intindere a Campiei de Vest (de la Timisoara, Arad, la Oradea si Satu Mare) au un caracter termal, unele avind si saruri (apele bicarbonate-sulfurate de la Felix, 1 Mai si Tinca); apele termale au utilizari variate (terapeutic, pentru termoficare si incalzitul serelor, apa industrială, iar in perspectiva ca suport energetic).

Vegetatia-Campia de vest

Vegetatia cuprinde stepa (pe o mica intindere, in extremitatea vestica a campiei), silvostepa si etajul stejarului (pe campii inalte). In lungul luncilor riurilor este o vegetatie de lunca, iar in Campia Careilor plantatii de salcimi. Este puternic transformata antropic.

Fauna-Campia de vest

Fauna este caracteristica silvostepii si padurilor de stejar (rozatoare, pasari etc.); exista si rezervatii de dropii. La Satchinez (unde exista o rezervatie de fauna) se intilnesc numeroase specii de pasari, unele in pasaj.

Solurile-Campia de vest

Solurile predominante sunt molisolurile (cernoziom, cernoziom levigat) cu humus si fertilitate ridicata; local apar soluri saratoase (halomorfe), lacovisti (soluri hidromorfe), soluri de lunca si soluri nisipoase (in Campia Carei). Rezervatiile naturale principale sunt rezervatia de flora si fauna 1 Mai si rezervatia de fauna Satchinez.

Resurse-Campia de vest

Campia de Vest dispune de resurse naturale diversificate; resurse energetice (indeosebi petrol si gaze asociate), ape geotermale, resurse funciare (soluri), pasuni, paduri, elemente de fauna (fauna cinegetica, fauna piscicola), resurse de apa dulce (pentru irigatii).

Populatia si asezarile-Campia de vest

Datorita conditiilor naturale favorabile locuirii umane si agriculturii, Campia de Vest a reprezentat un teritoriu de straveche si continua populare umana. In prezent densitatea medie este de 75-100 loc./km², mai ridicata (peste 150 loc./km²) in jurul oraselor mari.

Sporul natural este redus in partea de sud (judetele Arad, Timis, Caras-Severin) si mai ridicat in nord (judetele Bihor, Satu Mare).

Exista deplasari zilnice (navetism, spre orasele mari) si o deplasare continua din alte regiuni spre Campia de Vest, datorita mai multor factori. Alaturi de romani exista si minoritati nationale (maghiari, svabi, sirbi, bulgari, slovaci, romi).

Asezarile rurale sunt predominant de tipul adunat, de marime medie (500-1.500 locuitori), dar si mari (1.500-4.000) sau foarte mari (peste 4.000 locuitori).

Au profil economic agrar, dar tind spre functii economice complexe.

Asezari rurale mai cunoscute sunt: Pecica (cu profil cerealier, dar si cu exploatare de petrol in apropiere), Sintana (una din cele mai populate asezari rurale din tara), Lovrin (cu profil agricol si ape termale), Tinca (cu ape termale), Secuieni (vii si nod feroviar), Beregsau (cu un renumit combinat de crestere a porcinelor), Siria (la contactul cu Muntii Zarandului) s.a.

Asezarile urbane. Orasele mari (Satu Mare, Oradea, Arad, Timisoara) sunt originare din evul mediu, celelalte dezvoltandu-se in secolul XIX (Lugoj, Salonta, Carei), iar unele foarte recent (Valea lui Mihai).

Orasele din Campia de Vest sunt: Satu Mare, Carei, Tasnad, Marghita, Valea lui Mihai, Oradea, Salonta, Chisineu Cris, Ineu, Pincota, Curtici, Arad, Lipova, Nadlac, Sinnicolau Mare, Jimbolia, Timisoara, Lugoj, Deta. Mai mari sunt orasele: Timisoara (334.000 loc.), Oradea (221.000 loc.), Arad (109.000 loc.), Satu Mare (132.000 loc.), Lugoj (51.000 loc), celelalte fiind sub 25.000 locuitori.

Timisoara (atestat documentar in 1212) are o industrie dezvoltata si diversificata (masini agricole, prelucrarea petrolului, electronica si electrotehnica, industria chimica, textila etc.), este un oras modern si un important centru universitar, cultural si feroviar.

Arad (atestat in 1132) este un important centru industrial (vagoane, masini unelte, ingrasaminte chimice, mobila, textile, incaltaminte, confectii, industria alimentara etc.).

Oradea (mentionat in 1113) are ramuri moderne (alumina), industrii traditionale (blanarie, confectii, incaltaminte, marochinarie), activitate universitara, sere, zone turistice in apropiere (Felix, 1 Mai).

Satu Mare cu industrii diverse (utilaje, mobila, textile, confectii, masini casnice).

Orasele mai mici sunt cunoscute prin ramuri industriale: Deta si Pincota cu industria lemnului, Nadlac, Sinnicolau Mare si Jimbolia, cu industria textila, Lugoj - cu industria matasii si tricotaje, Valea lui Mihai, Salonta si Carei (cu industrie alimentara).

Activitatile industriale.-Campia de vest

Campia de Vest este o regiune cu o activitate industriala de traditie (cu origini in secolul XIX) in prezent diversificata si dezvoltata.

Industria energetica cuprinde exploatarea petrolului (la Varias, Satchinez, Ortisoara, Biled, Pecica, Zadareni, Bors, Curtiuseni), prelucrarea acestuia (Timisoara), exploatarea unor gaze asociate (Biled, Varias, Ortisoara, Satchinez) si producerea energiei electrice (termocentralele din orasele mari).

Metalurgia neferoasa, dezvoltata la Oradea (aici se obtine alumina), prelucreaza bauxita, provenita din Muntii Padurea Craiului.

Industria constructiilor de masini este dezvoltata in orasele mari (utilaje, electronica si electrotehnica, masini unelte, vagoane etc.).

Industria chimica (Arad, Oradea, Timisoara), a lemnului (Timisoara, Oradea, Satu Mare, Pincota), a materialelor de constructii (ceramica, in principalele orase) integresc profilul industrial al regiunii.

Ramurile traditionale (industria textila, a pielarii si industria alimentara) au o prezenta semnificativa: industria bumbacului (Satu Mare, Arad, Timisoara), a matasii naturale (Timisoara, Lugoj), inului si cinepii (Berveni, Iratos, Nadlac, Sinnicolau Mare, Deta, Jimbolia), a linii (Timisoara), tricotajelor (Arad, Oradea, Satu Mare), confectiilor (Satu Mare, Oradea, Arad), industria pielarii (tabacarii: Satu Mare, Oradea, Timisoara; incaltaminte: Oradea,

Arad, Timisoara, Jimbolia; marochinarie: Oradea, Timisoara; blinarie: Oradea), industria de morarit si panificatie (Satu Mare, Carei, Oradea, Salonta, Arad), industria zaharului (Timisoara, Arad, Oradea, Carei), a uleiurilor (Oradea), industria conservelor (carne: Timisoara, Salonta; legume: Arad; fructe: Valea lui Mihai); a berii, vinurilor (Pincota, Timisoara) si produselor lactate (Oradea, Arad).

Agricultura-Campia de vest

Agricultura beneficiaza de un fond funciar foarte bun si realizeaza o productie agricola importanta, care o plaseaza pe pozitia a doua intre regiunile agricole ale tarii, dupa Campia Romana.

Fondul funciar are calitati deosebite (precipitatii suficiente, terenuri orizontale, soluri fertile), predominind terenurile arabile (70 - 80 %).

Terenurile cu exces de umiditate (Campia Crisurilor), saraturoase si nisipoase sunt supuse unor masuri de imbunatatiri funciare.

Cultura plantelor cuprinde: cereale (griu, porumb, orz) reprezentind 1/5 din productia tarii, plante tehnice (sfecla de zahar, indeosebi), cartofi, legume, leguminoase pentru boabe (cu mari sere la Arad si Oradea) si viticultura (podgoria Oradea-Satu Mare, cu centre la Oradea, Secuieni, Valea lui Mihai, Diosig; podgoria Aradului - situata la contactul cu Muntii Zarandului si podgoria Teremia Mare - Buzias cu centre la Teremia Mare, Buzias, Giarmata, Recas).

Cresterea animalelor are o baza furajera diversificata. Principalele specii sunt porcinele, ovinele, pasarile de curte la care se adauga cresterea viermilor de matase. Campia de Vest se remarca indeosebi prin cresterea porcinelor in combinate cu caracter industrial (Beregsau, Periam, Gataia, Jimbolia, Carei, Tinca s.a.) sau in proprietate individuala.

Judetul Timis dispune de cele mai mari efective din tara (1,3 mil. porcine), iar judetele Arad, Bihor si Satu Mare dispun de efective deosebite la nivelul tarii (intre 0,3 si 0,6 mil. porcine)

Cai de comunicatie si transporturi-Campia de vest

Transporturile feroviare dispun de o retea foarte deasa: teritoriul Campiei de Vest este traversat de 4 magistrale feroviare, care ajung la Timisoara, Arad, Oradea, Satu Mare, cu iesiri mai importante prin punctele de frontiera Curtici, Episcopia Bihor, Jimbolia, Stamora Moravita si prin alte puncte destinate traficului local (Salonta, Valea lui Mihai, Berveni, Halmeu). Orasele mari sunt si noduri feroviare.

Transporturile rutiere prelungesc trasee internationale (E60, E70, E68) cu intrari-iesiri la Bors, Moravita, Nadlac si Varsand. Exista de asemenea, o retea densa de drumuri nationale, regionale, judetene si locale. Pe Bega (amenajat la un pescaj de 1,3-1,5 m) se realizeaza un mic trafic fluvial, iar orasele Timisoara, Arad, Oradea, Satu Mare, dispun de aeroporturi.

Turismul.-Campia de vest

Orasele mari, cu traditie istorica si culturala (Timisoara, Arad, Oradea, Satu Mare, Carei, Lugoj), au o serie de obiective turistice notabile. Un mare interes turistic si terapeutic il reprezinta statiunile balneare Felix, Baile 1 Mai, Tinca, Buzias; recente dotari pentru utilizarea apelor geotermale s-au realizat si la Arad, Curtici, Oradea, Satu Mare etc.

Campiile mai inalte ale Campiei de vest sunt:

- Carei;
- Ierului;
- Miersig;
- Cermei;
- Aradului;
- Vingai;
- Gataiei

Motivare a faptului ca in zona Somesului, Crisurilor si Timisului s-au efectuat lucrari de canalizare:

Deoarece aici se afla sectoarele joase, de subsidenta, cu inclinare foarte slaba, cu apa freatica aproape de suprafata, motiv pentru care apele raurilor au cursuri sovaie, cu albiile abia schitate, putand iesi din matca la cele mai mici cresteri.

Solurile care au intrat in circuitul agricol pe baza unor lucrari agrozootehnice speciale sunt:

- solurile intrazonale;
- lacovistile (soluri hidromorfe);
- solurile nisipoase (in Campia Carei).

Climatul de campie in care se inscrie aceasta unitate geografica se diferentiaza de la nord la sud pentru ca:

In nordul si centrul campiei patrund influente de nuanta oceanica (de tip panoic, umed, si moderat termic), iar in sud cele submediteraneene, cu ploi de toamna si ierni blinde, cu veri secetoase.

Principalele animale care se cresc in aceasta zona si judetele in care se cresc:

- ovine (merinos, tigate) - judetul Timis;
- porcine - judetele Timis, Bihor, Arad;
- pasari - judetele Bihor si Timis.

Principalele localitati situate pe linia de cale ferata care strabate Campia de vest de la nord la sud:

- Halmeu;
- Satu Mare;
- Carei;
- Valea lui Mihai;
- Oradea;
- Salonta;
- Arad;
- Timisoara;
- Voiteg;
- Moravita.

Din acesta linie ferata este electrificata doar portiunea:

Arad - Timisoara.

Tipurile de sate existente in Campia de vest tinind seama de numarul de locuitori sunt urmatoarele:

- sate foarte mari (4000 - 7000 locuitori) in campia Timisului;
- sate mari (1500 - 4000 locuitori);
- sate mijlocii (500 - 1500 locuitori).

Orasele Campiei de vest atestate de cronicile si documente ca fiind de tip feudal sunt urmatoarele:

- Timisoara in 1212;
- Arad in 1132;
- Oradea in 1113;
- Satu Mare peste un mileniu de existenta.

Cele doua aliniamente muntoase scunde, formate din sisturi cristaline si calcare se numesc:

- la vest: Magura Simleu si Dealul Codru;
- la est: Muntii Meses, Dealul Prisnel, Dealul Preluca si Culmea Brezei.

Dealurile care interpun intre Carpatii occidentali si Campia de vest, de la nord la sud:

- Dealul Oradei;
- Dealul Ghepis;
- Piemontul Codrului;
- Dealurile Lipovei;
- Dealul Buziasului;
- Dealul Tirolului;
- Dealul Oravitei.

Orasele situate in zona Dealurilor de Vest, clasificate dupa categoria numerica sunt;

- peste 200.000 locuitori: Oradea;
- intre 100.000 - 200.000 locuitori: Maia Mare;
- intre 50.000 - 100.000 locuitori: Lugoj, Zalau;
- sub 25.000 locuitori: Oravita, Buzias, Lipova, Simleu Sivaniei, Pancota, Ineu, Alesd, Marghita, Tasnad, Jibou, Cehu Sivaniei, Seini.

In zona Dealurilor de Vest se afla importante culturi pomi-viticole:

- podgorii si centre viticole:
- Podgoria Oradei cu centrele viticole:
- Oradea;
- Marghita;
- Seini.
- Podgoria Aradului cu centrele viticole:
- Pancota;
- Siria;
- Minis;
- Paulis.
- livezi:
- livezi de meri in Dealurile Salasului pana in depresiunile din nord cu centr:
- Zalau;
- Dej;
- Baia Mare.
- livezi de meri in Dealurile Lipovei, Buziasului si Tirolului, cu centru pomicol : Lipova.

Forme de relief din Dealurile de vest - Intre Somes si Barcau - Dealuri

Dealurile Salajului
Magura Simleu - 597 m
Dealul Codru
Dealurile Crasnei

Depresiuni din Dealurile de vest:

Simleu
Baia Mare

Forme de relief din Dealurile de vest -intre Barcau si Crisul alb

Dealurile Oradei
Dealul Ghepis
Piemontul Codrului

Forme de relief din Dealurile de vest intre Mures si Bega

Dealurile Lipovei

Forme de relief din Dealurile de vest intre Bega si Dunare

Dealurile Buziasului
Dealurile Tirolului
Dealurile Oravitei

Ape curgatoare

Somes
Lapus
Crasna
Barcau
Crisul Repede
Crisul Negru
Crisul Alb
Mures
Bega
Timis
Barzava
Caras

Forme de relief din Campia de Vest

Campii inalte

Carei
Miersig
Cermei

Aradului
Vingai
Gataiei
Lugojului
Campii joase
Somesului
Ierului
Crisurilor
Timisului

Ape curgatoare din Campia de Vest

Tur
Somes
Crasna
Barcau
Crisul Repede
Crisul Negru
Crisul Alb
Mures
Bega
Timis
Barzava

VIATA DE LICEU

se traieste o singura data!